

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
Кафедра загальної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Перший проректор _____

Набока О.Г.

(підп.)

«27» червня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**
(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014Середня освіта (Фізична культура)
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Фізична культура)
(назва програми)

мова навчання _____ українська _____

Слов'янськ–2022 р.

Розробники:

Саврасов Микола Володимирович, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Шайда Наталія Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувачка кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Шайда Олександр Геннадійович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

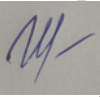
Рецензенти:

Мамічева Олена Володимирівна, доктор психологічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Чернякова Олеся Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права, процесу і криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри загальної психології

Протокол № 10 від «7» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Шайда Н.П.
(ПБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

Керівник групи забезпечення Холодний О.І.
(ПБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – за навчальним планом	Обов'язкова	
Загальна кількість годин –	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2,5 самостійної роботи здобувача – 3	Лекції	
	16 год.	8 год.
	Практичні	
	30 год.	6 год.
	Лабораторні	
	- год.	- год.
	Самостійна робота	
	54 год.	30 год.
Вид контролю: іспит		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічної діяльності» є: володіння базовими категоріями, структурою психології професійної діяльності педагога, сутністю і психологічної теорії педагогічної мотивації, умовами професійної діяльності педагога, факторами,закономірностями змін працездатності та шляхами, засобами і змістом заходів збереження працездатності вчителя.

2. МАТРИЦЯ

**компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з обов'язкової навчальної дисципліни
«Психологія педагогічної діяльності»**

Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК 2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, працювати в команді та автономно.</p> <p>СК 4. Здатність враховувати різноманітність індивідуальних особистостей здобувачів середньої освіти та взаємодіяти з іншими учасниками</p>	<p>ПРН 3. Застосовувати методики та інноваційні освітні технології у професійній діяльності у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.</p> <p>ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу</p> <p>ПРН 6. Моделювати,</p>	<p><u>За джерелом інформації:</u> словесні – бесіда, розповідь, пояснення, диспут; <u>за рівнем пізнавальної активності</u> - пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі; <u>інноваційні методи:</u> інтерактивні, інтегративні, ігрові, інформаційно-комунікаційні.</p>	<p>Іспит, тестування, захист проєктів, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, фронтальне опитування.</p>

<p>освітнього процесу на засадах партнерства підтримки (наставництво, супервізія, інтервізія тощо).</p> <p>СК 5. Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі середньої освіти в різних мультидисциплінарних контекстах, нових аборієнтах середовища за наявності неповної чи обмеженої інформації.</p> <p>СК 6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.</p> <p>СК 14. Здатність до володіння сучасними педагогічними,</p>	<p>створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище в закладі загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 7. Планувати, організовувати і здійснювати науково-педагогічні (експериментальні) дослідження у сфері середньої освіти на засадах академічної доброчесності; аналізувати, узагальнювати і презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.</p> <p>ПРН 8. Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.</p>		
--	--	--	--

<p>медико - біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, надання невідкладної домедичної допомоги та самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини.</p> <p>СК 15. Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей у професійній діяльності.</p>	<p>ПРН 9. Розвивати у здобувачів уміння здійснювати самомотивацію до навчання, аналіз, рефлексію навчальної діяльності, само оцінювання та взаємооцінювання її результативності категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.</p> <p>ПРН 10. Вміти професійно організувати, здійснити та скорегувати процес фізичного виховання, спортивно-масової, оздоровчої, самостійної, позашкільної та дистанційної роботи.</p> <p>ПРН 14. Здійснювати профілактику захворюваності, перевтоми, перетренованості та травматизму,</p>		
--	--	--	--

	<p>забезпечувати охорону життя і здоров'я здобувачів та володіти сучасними методами невідкладної домедичної допомоги.</p> <p>ПРН 15. Оцінювати фізичні здібності і функціональний стан школярів, адекватно добирати ефективні психолого-педагогічні засоби і методи фізичного виховання з урахуванням індивідуальних особливостей особистості та інклюзивної освіти.</p>		
--	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	пр	лаб	с.р.		л	пр	лаб	с.р.
Тема 1. Теоретико – методологічні засади психології професійної діяльності вчителя.	12	2	4	-	6	6	1	1	-	4
Тема 2. Психологічні засади професійної діяльності педагога.	12	2	4	-	6	6	1	1	-	4
Тема 3. Психологічна діагностика педагогічних організацій.	14	2	4	-	8	3,5	1	0,5	-	2
Тема 4. Мотивація професійної діяльності вчителя.	14	2	4	-	8	3,5	1	0,5	-	2
Тема 5. Працевдатність. Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працевдатності педагогічних працівників.	14	2	4	-	8	3,5	1	0,5	-	2
Тема 6. Психологія навчання педагогічній професії.	14	2	4	-	8	3,5	1	0,5	-	2
Тема 7. Психологічні особливості особистості та діяльності педагогічних працівників професій типу «людина-людина».	14	2	4	-	8	3,5	1	0,5	-	2
Тема 8. Загальна характеристика інших педагогічних професій	14	2	2	-	8	3,5	1	0,5	-	2
Усього годин	120	8	30	-	54	30	8	6	-	30

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Психології професійної діяльності вчителя як галузь психологічного знання.	2	1
2	Тема 2. Професійна діяльність педагога як психологічна проблема.	2	1
3	Тема 3. Психологічна діагностика педагогічних спільнот різних видів.	2	1
4	Тема 4. Структура та види мотивація професійної діяльності вчителя.	2	1
5	Тема 5. Психологія працездатності педагога. Наукові підходи до збереження працездатності вчителів.	2	1
6	Тема 6. Психологія оволодіння педагогічної професією.	2	1
7	Тема 7. Психологічні особливості особистості професійної діяльності педагогічних працівників соціономічного спрямування.	2	1
8	Тема 8. Загальна характеристика основних педагогічних професій..	2	1

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Психологічні основи професійної діяльності людини. Предмет психології професійної діяльності педагога.	4	0,5
2	Методологічні принципи психології професійної діяльності вчителя.	2	0,5
3	Шляхи розвитку професійної діяльності вчителя.	2	0,25
4	Психологічна готовність до діяльності педагога в екстремальних умовах праці.	2	0,25
5	Психологічна характеристика групи як структурного елементу педагогічної спільноти	2	0,25
6	Методи діагностики психологічної сумісності педагогічної спільноти.	2	0,5
7	Сутність і теоретико-прикладні засади професійної мотивації вчителя	2	0,5
8	Діагностика та менеджмент професійної мотивацію праці вчителя.	2	0,5
9	Працездатність, фактори та закономірності змін працездатності в процесі професійної педагогічної діяльності.	2	0,25
10	Методики психологічного дослідження працездатності педагогічних працівників.	2	0,5
11	Професія педагога. Психологічна класифікація педагогічних професій.	2	0,5
12	Методики професійного психологічного відбору педагога.	2	0,5
13	Психологічні особливості особистості та діяльності педагогів	2	0,5
14	Психологічні особливості діяльності вчителя фізичної культури	2	0,5

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальні засади психології професійної діяльності вчителя	4	2
2	Методи дослідження психології професійної діяльності педагога	4	2
3	Психологічні засади професійної діяльності вчителя	4	2
4	Шляхи підвищення ефективності професійної діяльності вчителя	4	2
5	Екстремальні, субекстремальні та особливі умови діяльності педагога	4	2
6	Психологічна діагностика конфліктності в педагогічній спільноті	3	2
7	Чинники, що впливають на ефективність роботи психологічної групи	4	2
8	Психологічні теорії мотивації вчителя	4	2
9	Методи і методики дослідження мотивів	3	2
10	Несприятливі функціональні стани: утом, моногонія, стрес у педагогічній професії	3	2
11	Шляхи, засоби і зміст заходів збереження працездатності педагогічних працівників	4	2
12	Психологічний аналіз професійної педагогічної діяльності	4	2
13	Професіографія, професіограма та психограма педагога	4	2
14	Особистість та індивідуальність професійної діяльності педагогів	4	2
15	Структура та фактори професійної ефективності вчителя фізичної культури	3	2

5. Критерії оцінювання результатів навчання

За накопичувальною 100 - бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90–100 балів	відмінно	зараховано
89–75 балів	добре	
60–74 балів	задовільно	
26–59 балів	незадовільно	не зараховано
0–25 балів	неприйнятно	

Критерії оцінювання результатів навчання (екзамен)

Критерії оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів: «**відмінно**» (90-100 балів) – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «**добре**» (75-89 балів) – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «**задовільно**» (60-74 балів) – наявний рівень мінімально достатніх знань, «**незадовільно**» (26-59 балів) – недостатній рівень наявних результатів навчання, «**неприйнятно**» (0-25 балів) – результати навчання відсутні.

6. Засоби діагностики

Питання до іспиту з дисципліни «Психологія педагогічної діяльності вчителя»

1. Розкрийте основні проблеми педагогічної психології.
2. Формування навчальної діяльності як взаємодія вчителя з учнями.
3. Дистанційна форма навчання та її організаційні принципи.
4. Охарактеризуйте класичні методи педагогічної психології.
5. Цілі, засоби і методи виховання дітей та молоді.
6. Сучасні педагогічні технології в освіті.
7. Методи дослідження, консультивання і психолого-педагогічної корекції.
8. Дайте характеристику цілям виховання, що відображають культуру і цивілізованість: духовність, моральність, свобода та відповідальність.
9. Профілактика професійного вигорання фахівця.
10. Охарактеризуйте сутність процесу навчання та його психологічні механізми.
11. Засоби виховання як способи психологічного впливу, що спрямовані на зміну особистості та поведінки людини.
12. Кризи професійного зростання педагогічних працівників.

13. Розкрийте сутність проблеми сенситивного періоду розвитку, оптимального початку і відповідної мети навчальних і виховних впливів.

14. Класифікація методів виховання: прямі та опосередковані, свідомі та несвідомі, емоційні та поведінкові. Необхідність комплексного використання засобів виховання.

15. Типологічна теорія Дж. Холланда. Теорія компроміса з реальністю Е. Гінзберга.

16. Охарактеризуйте психодіагностичні методики вивчення стилю педагогічної діяльності.

17. Особливе виховне значення гуманітарних предметів.

18. Теорії професійного розвитку та вибору професійних уподобань. Психодинамічний напрям.

19. Теорії навчання. Концепція розвитку та навчання Л.С. Виготського.

20. Виховання в спілкуванні з однолітками та дорослими.

21. Теорія професійного розвитку Д. С'юпера.

22. Розвиток пізнавальної сфери та інтелекту. Здатність до навчання та її критерії.

23. Сім'я та виховання. Види внутрішньо сімейних взаємовідношень.

24. Професійне самовизначення і класифікація професій.

25. Навчальна діяльність та її структура.

26. Роль матері в розвитку у дитини довіри до інших, креативності та потреби в досяганні успіху.

27. Предмет, задачі, історія розвитку психології професійної освіти.

28. Здатність до навчальної діяльності та її критерії.

29. Соціально-психологічні наслідки розпаду родини, його вплив на виховання дітей.

30. Предмет, задачі, історія розвитку психології професійної освіти.

Завданнями для поточного контролю є стандартизоване тестування, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах та інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Рекомендована література (основна)

1. Методичні матеріали з курсу «Психологія педагогічної діяльності» / Укладачі: Л.П.Бутузова, О.Л. Мачушник / Житомир, 2019. – 100 с.

2. Психологія професійної діяльності та психологічна діагностика організацій: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія», ступінь «Магістр», / укладач О.С. Юрков. – Мукачево: МДУ, 2017. - 116 с. (6,6 д.а).

Вікова і педагогічна психологія : підручник / Н. М. Токарева , А. В. Шамне . - К. : , 2017. - 480 с.

3. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої

освіти. Ступінь – бакалавр. Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність – 013 Початкова освіта. Київ, МОН, 2021. 22 с.

4. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (далі – Стандарт). Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність – 013 Початкова освіта. Київ, МОН, 2022. 15 с.

Рекомендована література (допоміжна)

1. Доцевич Т.І. Компетентність суб'єкта педагогічної діяльності: метакогнітивний аспект: монографія. Х.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 346 с.
2. Дубяга С.М. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до педагогічної імпровізації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2008. 23 с.
3. Дьяков С.І. Суб'єктність педагога. Психосемантичні моделі та технологія дослідження: навчальний посібник. Миколаїв: ММІРЛ, ВМУРЛ «Україна», 2008. 320 с.
4. Єсіна Н. О. Формування творчих умінь майбутнього вчителя в інтелектуально-ігровій діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2009. 24 с.
5. Колесник Н.Є. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації художньо-технічної творчості учнів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2007. 22 с.
6. Кравченко Ю. М. Підготовка майбутніх учителів до професійного розв'язування педагогічних задач: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2006. 22 с.
7. Кулик С. М. Психологічні особливості управління професійною адаптацією вчителів : автореф. дис... канд. психол. наук : 19.00.05. К., 2004. 20 с.
8. Саврасов М.В., Кисельов К.С. Психологічна регуляція динаміки креативності майбутнього вчителя початкової школи. Knowledge, Education, Law. Management. 2020. № 5(33). Vol. 3. P. 84-90.
9. Фоменко К.І., Саврасов М.В. Психотехнології розвитку креативності: майстерня тренера. Навчально-методичний посібник. Харків. 2021. 126 с.
10. Щербан, Т. Д. Проблеми розвитку професійного мислення / Т. Д. Щербан, В. В. Гоблик // Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів [Електронний ресурс] : збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (14-15 травня 2020 р., м. Мукачево) / гол. ред. Т.Д.Щербан. – Мукачево : МДУ, 2020. – С.271-273.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бабина Т. Г. Успішність як багатовимірний феномен. Тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. «Успішність особистості : потенціал та обмеження» / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова (березень 2010 р.). – Режим доступу : <http://www.psy-science.com.ua /department/Tezy-konfer->

2010/babina.doc

2. Гусак, Ю. А. Мета когнітивні стратегії як один із ключових компонентів стратегічної компетенції читання [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://archiv.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vspolu/ped/2011_92/Husak.pdf.
3. ECCH thecaseforlearning [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ecch.com/educators/casemethod/resources/freecasesoverview>
4. Кейс-метод. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pedkab.wordpress.com/2013/01/28/кейс-метод>
5. Назарук О.М. Теоретичний аналіз передумов успішності професіонала в умовах підвищених ризиків. Тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. «Успішність особистості : потенціал та обмеження» / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова (березень 2010 р.). – Режим доступу : <http://www.psychscience.com.ua /department/Tezy-konfer-2010/nazaruk.doc>.
6. Кубики Рорі. <https://vseosvita.ua/news/kubyky-rori-efektyvnyi-instrument-rozvytku-fantazii-5016.html>
7. Yurkowski K., Martin J., Levesque C., Bureau J-F., Lafontaine M-F., Cloutier P.
Emotiondysregulationmediatestheinfluenceofrelationshipdifficultiesonnon-suicidalsel-injurybehaviorinyoungadults. Psychiatry Research, 2015, vol. 228, no. 3, pp. 871—878. doi:10.1016/j.psychres.2015.05.006.

9. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічної діяльності вчителя» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=328>)

Дистанційний курс розраховано на 8 тем. Кожна тема містить такі компоненти: лекційний матеріал, матеріал для практичних занять, та завдання для самостійної роботи. Кожна тема може вміщувати посилання на відкриті освітні ресурси мережі Інтернет.